

ВОДЗЫЎ

на аўтарэферат дысертацыі
Іванова Артура Эдуардавіча

«Кооперативные стратегии в разговорном дискурсе:
сопоставительный аспект (на материале англо- и русскоязычных
художественных текстов)», прапанаванай на атрыманне вучонай ступені
кандыдата філалагічных навук па спецыяльнасці 10.02.20 – параўнальна-
гістарычнае, тыпалагічнае і супастаўляльнае мовазнаўства

Актуальнасць прапанаванай тэмы дысертацыйнага даследавання А. Э. Іванова не выклікае сумненняў, паколькі яна цікавая не толькі спецыялістам у гэтай галіне, але і неспецыялістам, якія так ці інакш задумваюцца над узнікненнем канфліктаў пры камунікаванні ў побытавых сферах чалавечага жыцця. Гутарковы дыскурс быў і застаецца прыцягальным для даследчыкаў, бо яго спецыфіка абумоўліваецца сітуацыйнасцю, свабоднай менаю камунікатыўных роляў, мінімальным кантролем за выбарам моўных сродкаў, імпліцытнасцю, высокай ступенню азначнасці і эматыўнасці і інш. І аўтарэферат (тэарэтычныя глава) сведчыць пра тое, што яго аўтар глыбока вывучыў, супаставіў і асэнсаваў розныя падыходы даследчыкаў не толькі да гэтага феномену, але і да паняцця кінадыскурсу (на матэрыяле якога праведзена даследаванне), а таксама да канцэпцыі кааперацыі камунікавання і яе прагматычных прынцыпаў. Дысертант, абапіраючыся на меркаванне папярэднікаў, пераканальна даводзіць: кінадыскурс – гэта адлюстраванне рэальнай камунікацыі, што дае магчымасць разглядаць дыялогі з англа- і рускамоўных кінафільмаў у якасці ўзораў гутарковага дыскурсу, з уласцівымі яму вербальнымі камунікатыўнымі стратэгіямі і тактыкамі.

Зместавае напаўненне палажэнняў, вынесеных на абарону, сведчыць пра адпаведнасць дысертацыі заяўленай спецыяльнасці 10.02.20 – параўнальна-гістарычнае, тыпалагічнае і супастаўляльнае мовазнаўства. Палажэнні лагічна выбудаваныя, рэпрэзентатыўныя, інфарматыўныя, выражаюць паслядоўную рэалізацыю аўтарскай задумы. Варта адзначыць наяўнасць карэляцыі і адначасова дастатковай ступені перафразіравання Палажэнняў на абарону і пунктаў «Заклучэння». Дысертацыя прайшла добрую апрабачку на навуковых форумах (15), а яе вынікі і палажэнні адлюстраваныя ў дастатковай колькасці публікацый (22), у тым ліку 4-х ВАКаўскіх артыкулах, пра што сведчыць адпаведны пералік у аўтарэфераце.

Аўтарэферат дае магчымасць ацаніць высокую ступень навуковай навізны і практычнай значнасці праведзенага даследавання. Навізна даследавання заключаецца ў комплексным падыходзе да вызначэння прыкмет кааператыўнай камунікацыі, у аналізе вербальных і невербальных сродкаў кааперацыі з пазіцыі стратэгічнага аспекту камунікацыі, ва ўстанаўленні спецыфікі рэпрэзентацыі кааператыўных стратэгіяў і тактык у рознаструктурных мовах (англійскай і рускай). Комплексны падыход даў магчымасць аўтару пазбегнуць абсалютызацыі аднаго з фактараў кааператыўнай камунікацыі, сінтэзаваць канструкцыйна-фармальныя,

семантычна-прагматычныя параметры і невербальныя сродкі такой складанай моўнай з'явы. Названы падыход адпавядае сучаснай метадалогіі даследавання.

Для ўзмацнення візуалізацыі выяўленых кааператыўных стратэгіяў і тактык у гутарковым дыскурсе на англійскай і рускай мовах у аўтарэфераце выкарыстоўваецца малюнак.

Упершыню А. Э. Івановым распрацавана метадыка вызначэння тактыка-стратэгічнага рэпертуару, які адпавядае кааператыўнай камунікацыі; устаноўлены комплекс тактык, якія маніфестуюць кааператыўныя стратэгіі ў англа- і рускамоўным гутарковым дыскурсе; выяўлены вербальныя сродкі рэалізацыі кааператыўных стратэгіяў і тактык у гутарковым дыскурсе; ахарактарызавана значнасць невербальных сродкаў у актуалізацыі гэтых стратэгіяў і тактык; устаноўлены тыпы трансфармацыі правілаў камунікавання англа- і рускамоўнымі моўцамі, дапушчальнымі ў кантэксце кааператыўнасці гутарковага дыскурсу.

У «Заклучэнні» сфармуляваны асноўныя навуковыя вывады, атрыманыя пры рэалізацыі кожнай з пяці даследчыцкіх задач, а таксама перспектывы далейшых даследаванняў у рэчышчы праблематыкі работы. Абгрунтаванасць заяўленых палажэнняў пацвярджаецца ўказаннем канкрэтных уласцівасцей даследаванага моўнага матэрыялу, а таксама колькаснымі дадзенымі. Кожны пункт «Заклучэння» завяршаецца спасылкамі на аўтарскія публікацыі, што адпавядае п. 18 «Палажэння аб прысуджэнні вучоных ступеняў і прысваенні вучоных званняў».

Дысертацыя Іванова Артура Эдуардавіча «Кооперативные стратегии в разговорном дискурсе: сопоставительный аспект (на материале англо- и русскоязычных художественных текстов)» з'яўляецца самастойнай, завершанай кваліфікацыйнай працай па актуальнай лінгвістычнай праблеме і змяшчае новыя навукова абгрунтаваныя тэарэтычныя і практычныя вынікі, сукупнасць якіх мае важнае значэнне для развіцця сучаснага мовазнаўства.

Аўтарэферат адпавядае ўстаноўленым патрабаванням Інструкцыі ВАК да яго афармлення і аб'ёму, а аўтар дысертацыі, Іваноў Артур Эдуардавіч, заслугоўвае прысуджэння вучонай ступені кандыдата філалагічных навук па спецыяльнасці 10.02.20 – параўнальна-гістарычнае, тыпалагічнае і супастаўляльнае мовазнаўства.

Доктар філалагічных навук, прафесар,
прафесар кафедры беларускага мовазнаўства
філалагічнага факультэта
Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

Т. Р. Рамза

22.11.2023

подпись
Зам. начальника
по работе с персоналом

